

MANDAT

**Delovne skupine Hribovsko kmetijstvo in gorsko
gozdarstvo**

ZA OBDOBJE 2023–2024

(MED XVII. IN XVIII. ZASEDANJEM ALPSKE KONVENCIJE)

1. Uvodne pripombe

Pomen izbranih tematik in ustreznost predlaganega načina obravnave

Kmetijski in gozdarski sektor v Alpah predstavljata prednostni področji alpskih območij v obdobju ekološkega prehoda, saj upoštevata tako gospodarstvo kot družbeno-kulturno in ekološko ravnovesje zadevnih območij. Konec junija 2021 je Evropska komisija predstavila akcijski načrt za podeželje, program z dolgoročno perspektivo (do 2040), katerega namen je spodbujati trajnosten, skladen in celosten razvoj podeželja (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/long-term-vision-rural-areas_en#avisionforruralareastowards2040).

Zasnovan je tako, da bo lahko izkoristil nove priložnosti, ponujene v okviru zelenega in digitalnega prehoda EU, ter dognanj, ki jih je prinesla pandemija covid-19, identificiral bo načine izboljšanja življenja na podeželju, dosegel uravnotežen teritorialni razvoj in spodbujal gospodarsko rast. Intervencije so zasnovane za različna področja in kmetijska in gozdarska dejavnost sta obravnavani kot ključni pri povečanju odpornosti lokalnih skupnosti, ohranjanju naravnih virov in boju proti podnebnim spremembam. Nadaljnji vidik, ki ga upošteva akcijski načrt, je potreba po razvoju raznolikih gospodarskih dejavnosti na teh območjih, še posebej spodbujanje turizma ter lokalnih agroživilskih in gozdno-lesnih verig.

Načrt vključuje koncepte, ki so že del strategije za biotsko raznovrstnost (https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_en) in strategije od vil do vilic (https://ec.europa.eu/food/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en), ki pozivajo k nujnim aktivnostim in posegom, pomembnim za gorska območja. Številne politike na evropski in nacionalnih ravneh že zagotavljajo podporo alpskim območjem in tako prispevajo k uravnoteženemu, pravičnemu, zelenemu in inovativnemu razvoju. Med temi bosta skupna kmetijska politika (SKP) in kohezijska politika bistveni pri podpori in izvedbi strateških akcijskih načrtov za območje Alp. V naslednjih letih moramo nujno ohraniti in razviti alpsko kmetijstvo in gozdarstvo, ju povezati z različnimi vidiki (hrana in krma, biomasa, nelesni gozdni proizvodi, ekosistemske storitve, turizem na podeželju in športni turizem), da bi tako okrepili primarno gospodarstvo ter spodbudili ekološki prehod, stabilizirali lokalno prisotno

delovno silo v kmetijstvu in gozdarstvu ter vzpostavili povezave z vsemi drugimi gospodarskimi in socialnimi komponentami.

2. Cilji

Opis ciljev, zastavljenih za obdobje do XVIII. Alpske konference

Cilj 1 – Definiranje prihodnje vloge hribovskega kmetijstva znotraj trajnostnih sistemov oskrbe s hrano, tudi z upoštevanjem živine, ki je na eni strani povezana z bogato in specifično biotsko raznovrstnostjo, kakovostjo krajine in kulturne dediščine (»planine«) in na drugi strani lahko predstavlja pritisk in je predmet podnebnih tveganj.

Cilj 2 – Razumevanje novih priložnosti za gorska območja pri: kmetijski in gozdarski proizvodnji ter pristopih upravljanja, ki spodbujajo ali so že usklajeni z ekološkim prehodom in krožnim gospodarstvom; trajnostni kmetijski in gozdarski proizvodnji, ki omogoča obnovo opuščenenih območij; zagonu in razvoju lokalnih skupnosti v Alpah.

Cilj 3 – Razumevanje, katera fizična (npr. podnebne spremembe), družbena (npr. opuščanje, izguba znanja) ali demografska (npr. odseljevanje, staranje) tveganja ogrožajo hribovsko kmetijstvo in gorsko gozdarstvo ter izvajanje povezanih aktivnosti.

Cilj 4 – Ocenjevanje uvajanja tehničnih (npr. tehnike upravljanja z majhnim vplivom) in tehnoloških inovacij (npr. pametno kmetovanje/gozdarjenje in precizno kmetovanje/gozdarstvo) na majhnih in srednje velikih kmetijah in v gozdarskih dejavnostih, ki so usmerjene v dobro uravnoteženost med inovacijami in tradicionalnimi praksami, učinkovita raba surovin in spodbujanje zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov ali povišanja ponora toplogrednih plinov.

3. Načrtovani izsledki

Opis načrtovanih izsledkov v navezavi na cilje

Med glavne aktivnosti za izvedbo delovna skupina pričakuje razvoj različnih tematik, ki podpirajo gorska območja: nakazovanje morebitnih politik (cilij 1), morebitnih poti za družbeno-teritorialni razvoj (cilja 2 in 3), poti tehničnega in infrastrukturnega razvoja (cilj 4).

V navezavi na cilj 1:

- Identificirati potenciale in omejitve razvoja hribovskega kmetijstva in gorskega gozdarstva ter morebitnih politik;

V navezavi na cilja 2 in 3:

- Identificirati nove projekte in najboljše prakse, usmerjene v krožno gospodarstvo;
- Določiti površine, ki bi lahko služile za obnovo pridelkov na alpskih območjih, in identificirati morebitne destinacije za ta območja (pridelki/živina/agro-gozdarstvo), ki so v skladu z ekološkim prehodom in krožnim gospodarstvom ter upoštevajo trajnostnost;

- Identificirati lokalne projekte, ki so usmerjeni v zmanjšanje odseljevanja z alpskih območij in pomanjkanje generacijskih sprememb;
- Identificirati in spodbujati nove projekte za vključevanje tujih skupnosti, ki iščejo nove priložnosti zaposlovanja v primarnem sektorju v Alpah.

V navezavi na cilj 4:

- Identificirati (tudi preko analize projektov in primerov na kmetijah) najbolj primerne oblike, ki bi olajšale sprejem pametnih tehnik/tehnologij na alpskih območjih.

Izsledki, ki jih želi doseči skupina, so sestavljeni iz:

- Identificiranja kmetijskih in gozdarskih proizvodnih procesov ter povezanih dobavnih verig, ki so najbolj skladne z ekološkim prehodom; identificiranja potencialnih krožnih gospodarstev v hribovskem kmetijstvu in gozdarstvu;
- Količinske opredelitve kmetijskih območij, kjer je obdelava potekala do 50-ih oz. 60-ih let prejšnjega stoletja, in dinamike opustitve ter identificiranja upravnih/kolektivnih procesov, ki so nujni za obnovo proizvodnih namenov;
- Ocene izmenjave generacije v kmetijstvu/gozdarstvu, ki jih zagotavlja lokalno/nacionalno prebivalstvo; ocena potencialnih zaposlitvenih možnosti v kmetijstvu in gozdarstvu za tuje skupnosti, ki vstopajo v alpske regije (z upoštevanjem krepitve zmogljivosti);
- Ocene uporabe pametnih tehnologij pri majhnih in srednje velikih kmetijskih ter gozdarskih dejavnostih, z usmeritvijo v inovacije ob hkratnem spoštovanju tradicije;
- Ocene stopnje razvoja območnih gospodarstev in identifikacije koristnih ukrepov za njihovo krepitev.

Delo bo organizirano kot serija delavnic, organiziranih na lahko dostopnih lokacijah in/ali virtualno, da bi zagotovili čim večjo udeležbo deležnikov. Omogočila in koordinirala jih bo delovna skupina.

4. Delovni načrt

Osnutek predvidene časovnice (srečanja in druge aktivnosti, načrtovani glavni mejniki)

Upoštevač dejstvo, da območje Alp ni homogeno, kar zadeva zgoraj poudarjene težave (nekatero države so bolj razvite pri uvajanju tehnoloških inovacij, druge so zelo močne pri promociji lokalnih proizvodov, tretje imajo še vedno veliko težav, povezanih z opuščanjem, itd.), se predlaga nov način izvajanja aktivnosti znotraj delovne skupine z možnostjo organizacije enodnevnih tematskih delavnic.

Tekom posameznih tematskih delavnic bodo analizirani vidiki, ki najbolj vplivajo na identificirane teme, da bi tako omogočili članom delovne skupine zbiranje zadostnih elementov za pripravo poročila o obstoječem stanju ter o izgledih za vsako državo in za Alpsko konvencijo za vsako posamezno temo.

Vsaka delegacija in organizacija opazovalka bo pozvana, da imenuje vsaj dva govornika oz. govornici (enega oz. eno za kmetijski in enega oz. eno za gozdarski sektor), ki bosta predstavljala oz. predstavljali primere dobre prakse in primere aktivnosti ter projektov in/ali bosta povabljeni oz. povabljeni na okroglo mizo.

Odvisno od relevantnosti teme različnih dogodkov za vsako posamezno državo bo organizacijo prevzela ena delegacija in opazovalke, ki jih bo nadzorovalo in koordiniralo predsedstvo delovne skupine.

Po vsaki delavnici bo delegacija, ki bo odgovorna za organizacijo, poskrbela za pripravo osnutka tistega dela končnega poročila, ki je povezano s temami, obravnavanimi v okviru tematske delavnice. Končni rezultat bo poročilo, ki ga bodo uredile različne delegacije, vključene v organizacijo delavnic, ki bodo zbrale izide in rezultate le-teh. Predsedujoči član skupine bo koordiniral pripravo poročila, medtem ko bodo za vsebino odgovorne vse delegacije in opazovalke.

Redna srečanja delovne skupine se bodo nadaljevala z namenom koordinacije aktivnosti in ohranjanja poudarkov pri temah ter sledenju zastavljenih ciljev preko posameznih dogodkov. V času tega mandata se priporoča, da je vsaj prvo in še eno srečanje organizirano v živo. Če bo skupina želela, lahko ostala srečanja potekajo virtualno, tudi zato, da bi omogočili širšo udeležbo.

Teme, ki bodo obravnavane in poglobljene v času mandata, predstavljajo cilje, ki si jih je izbrala skupina. Teme tematskih delavnic bodo dogovorjene in dodeljene delegacijam in opazovalkam najkasneje na prvem srečanju delovne skupine.

Začasni delovni načrt (bo še prilagojen)

Februar 2023 – 1. srečanje DS

Junij 2023 – 2. srečanje DS

Sredina oktobra 2023 – 1. tematska delavnica »*Odseljevanje in opuščanje alpskih območij: vloga in priložnosti, ki jih ponujata agroživilska in gozdarska ekonomija*« (začasna tema/naslov; v navezavi na cilj 2 in 3)

Januar 2024 – 3. srečanje DS

Sredina februarja 2024 – 2. tematska delavnica »*Nove oblike krožnega gospodarstva v gorah: primeri in dobre prakse z alpskih območij*« ter podtema »*Pametno kmetijstvo in gozdarstvo na gorskih območjih*« (začasna tema/naslov; v navezavi na cilj 4)

April 2024 – 4. srečanje DS

April 2024/junij 2024 – osnutek poročila

Maj 2024 – 3. tematska delavnica »*Živina in ogljično kmetovanje, pašništvo, kmetijsko-gozdarske in multifunkcionalne aktivnosti v gorah za trajnostno alpsko okolje*« (začasna tema/naslov; v navezavi na cilj 4)

Julij 2024/september 2024 – zaključevanje poročila, priprava novega mandata in končna odobritev rezultatov delovne skupine

5. Sodelovanje

Opis načrtovanega sodelovanja z drugimi delovnimi telesi Alpske konvencije in nadaljnjimi relevantnimi partnerji ter procesi in pričakovane koristi

Delovna skupina bo sodelovala z delovnimi telesi, skupinami in pobudami znotraj Alpske konvencije, še zlasti s Posvetovalnim odborom za alpsko podnebje in Posvetovalnim odborom za alpsko biotsko raznovrstnost ter bo pokrivala skupek tem, ki so vključene v Akcijski program za zeleno gospodarstvo na območju Alp (GEAP). Prav tako je načrtovana vzpostavitev stikov in sodelovanje z EUSALP, še zlasti z akcijsko skupino 6, ki obravnava agroživilske in gozdarske teme, ter potencialno vključevanje tematskih projektov v program Območje Alp.

6. Komunikacija

Opis ciljev komuniciranja in ustrezni načrtovani ukrepi

Predstavitve pristojnosti in rezultatov med razpravami z drugimi platformami in partnerji.

Promoviranje delavnic, ki jih med sabo koordinirajo DS in lokalni organizatorji.

Objavljanje dogodkov skupine in glavnih aktivnosti s podporo Stalnega sekretariata.

7. Povezava z Večletnim programom dela 2023–2030 Alpske konference

Opis kako predlagani cilji in aktivnosti prispevajo k nekaterim ali vsem prednostnim področjem VPD 2023–2030 (biotska raznovrstnost / podnebni ukrepi / kakovost življenja / medsebojne povezave, sinergije in kompromisi med prej omenjenimi področji)

Cilji mandata Delovne skupine Hribovsko kmetijstvo in gorsko gozdarstvo so bili identificirani v skladu s prednostnimi področji in kvalitativnimi cilji VPD. Delovna skupina bo neposredno prispevala k prednostnemu področju 1 »Ohranjanje in vrednotenje biotske raznovrstnosti in ekosistemov v Alpah«, prednostnemu področju 3 »Omogočanje dobre kakovosti življenja za ljudi v Alpah« in tudi k prednostnemu področju 2 »Ambiciozni podnebni cilji« preko ciljev, ki se navezujejo na delo Posvetovalnega odbora za alpsko podnebje in Akcijskega programa za zeleno gospodarstvo na območju Alp (GEAP).

8. Predsedstvo

Delovni skupini bo predsedovala Italija.